

Έκθεση Πολιτικής: Αποτελεσματική Χρήση Εργαλείων Λόγου και Ομιλίας για Πρώιμη Παρέμβαση από Εκπαιδευτικούς

(Αριθμός Έργου: 2022-1-ES01-KA220-SCH-000084953)

Speech and Language tools
for early intervention by Teachers

Αρνηση:

Με την υποστήριξη του προγράμματος Erasmus+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή αυτού του ιστότοπου δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις των δημιουργών και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτόν.

Το εκπαιδευτικό περιεχόμενο που παράγεται σε αυτό το έργο προτείνεται με την άδεια Creative Commons.

Αριθμός αναφοράς έργου: 2022-1-ES01-KA220-SCH-000084953

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Πίνακας περιεχομ ένων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΓΟΥ	3
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΙΛΟΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	4
ΕΜΠΟΔΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ	5
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	6
ΣΥΣΤΑΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	7
ΣΥΝΑΨΗ	10

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το έργο «Εργαλεία Λόγου και Ομιλίας για Πρώιμη Παρέμβαση από Εκπαιδευτικούς» ξεκίνησε για να αντιμετωπίσει την αυξανόμενη ανάγκη για αποτελεσματικά και προσβάσιμα εργαλεία που βοηθούν τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτικούς να εντοπίζουν και να υποστηρίζουν παιδιά ηλικίας 3-10 ετών με προβλήματα ομιλίας και γλώσσας, ειδικά στο πλαίσιο των περιορισμένων αλληλεπιδράσεων πρόσωπο με πρόσωπο κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Το έργο στοχεύει να εξοπλίσει εκπαιδευτικούς, σχολικούς συμβούλους και ειδικούς με καινοτόμους ψηφιακούς πόρους, συμπεριλαμβανομένης μιας εφαρμογής για κινητά, εργαλείων αξιολόγησης και πρακτικών ασκήσεων, για να επιτρέψει την έγκαιρη ανίχνευση και παρέμβαση, βελτιώνοντας τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα και την κοινωνική ένταξη των μαθητών που έχουν πληγεί. Ενισχύοντας τη συνεργασία μεταξύ έξι Ευρωπαίων εταίρων, το έργο στοχεύει σε νηπιαγωγεία, δημοτικά σχολεία, επαγγελματίες ειδικής αγωγής και διευθυντές σχολείων, φτάνοντας τελικά σε πάνω από 460 συμμετέχοντες και συμβάλλοντας στην ευρύτερη ευαισθητοποίηση και ικανότητα στην υποστήριξη της ομιλίας και της γλώσσας στην προσχολική ηλικία.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Έρευνα γραφείου και νομική ανάλυση στις χώρες εταίρους:

Οι εταίροι διεξήγαγαν συγκριτική ανάλυση των εθνικών πλαισίων για την υποστήριξη της ομιλίας και της γλώσσας σε Ισπανία, Ρουμανία, Αυστρία, Γαλλία, Ιρλανδία και Ελλάδα, εντοπίζοντας κενά στα πρωτόκολλα έγκαιρης παρέμβασης. Οι νομικές αξιολογήσεις επικεντρώθηκαν στους νόμους περί ειδικής αγωγής και στις πολιτικές για την ενταξιακή εκπαίδευση.

Ανάπτυξη εργαλείων:

- Εφαρμογή για κινητά
- Κάρτες flash
- Φύλλα εργασίας
- Πακέτο πόρων

Συμμετοχικός σχεδιασμός:

- Συμβολή από εκπαιδευτικούς
- Θεραπευτές
- Συμβουλευτικές επιτροπές

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΈΡΓΟΥ

ΠΕ1 - Σημεία αναφοράς για την υποστήριξη της ομιλίας και της γλώσσας:

Ανάπτυξη τυποποιημένων κριτηρίων αξιολόγησης και πλαισίων ικανοτήτων για την έγκαιρη αναγνώριση δυσκολιών ομιλίας και γλώσσας από τους εκπαιδευτικούς. Περιλαμβάνει εθνική έρευνα γραφείου, συγκριτική ανάλυση των νομικών κανονισμών και παραδείγματα καλών πρακτικών από χώρες εταίρους.

Εφαρμογή WP2 για κινητά:

Μια δωρεάν, πολύγλωσση εκπαιδευτική εφαρμογή για κινητά που περιλαμβάνει αριθμομηχανή ηλικίας βασισμένη σε αναπτυξιακούς κανόνες ομιλίας και γλώσσας, τεστ ελέγχου άρθρωσης, πρακτικές κάρτες και φύλλα εργασίας. Η εφαρμογή υποστηρίζει την έγκαιρη ανίχνευση και εξάσκηση.

Πακέτο πόρων WP3 για εκπαιδευτικούς:

Ένα ολοκληρωμένο πακέτο ψηφιακών πόρων με καθοδήγηση σχετικά με την αναγνώριση προβλημάτων ομιλίας και γλώσσας, στρατηγικές αξιολόγησης και συμβουλές για την τάξη. Τα εκτυπώσιμα φύλλα εργασίας και οι οδηγίες για τους εκπαιδευτικούς είναι ευθυγραμμισμένα με τις πρακτικές συμπεριληπτικής εκπαίδευσης.

Έκθεση πολιτικής για το ΠΕ4:

Μια έκθεση πολιτικής βασισμένη στη συγκριτική ανάλυση εκπαιδευτικών πλαισίων σε 6 χώρες (Ισπανία, Αυστρία, Γαλλία, Ιρλανδία, Ελλάδα και Ρουμανία). Παρέχει πρακτικές συστάσεις για την ενσωμάτωση πρακτικών πρώιμου ελέγχου ομιλίας και γλώσσας σε νηπιαγωγεία και δημοτικά σχολεία, υποστηρίζοντας τις εκπαιδευτικές αρχές, τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και τα ιδρύματα κατάρτισης εκπαιδευτικών.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΙΛΟΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Η εφαρμογή για κινητά Speech and Language Tools εφαρμόστηκε πιλοτικά σε έξι χώρες-εταίρους: Ισπανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Γαλλία, Αυστρία και Ρουμανία, με συνολικά 93 συμμετέχοντες να συμμετέχουν στη φάση δοκιμών. Η πλειονότητα των ερωτηθέντων ήταν εκπαιδευτικοί (75%), με επιπλέον σχόλια από γονείς, λογοθεραπευτές και μαθητές. Σκοπός της πιλοτικής εφαρμογής ήταν η αξιολόγηση της χρηστικότητας, της συνάφειας και της αποτελεσματικότητας της πλατφόρμας στην υποστήριξη της πρώιμης ανάπτυξης του λόγου και της ομιλίας.

Οι συμμετέχοντες γενικά βρήκαν την πλατφόρμα εύκολη στην πλοήγηση, με το 79% να περιγράφει την εμπειρία ως εύκολη ή πολύ εύκολη. Οι περισσότεροι χρήστες (70%) κατάφεραν να βρουν ασκήσεις και υλικά χωρίς προβλήματα, ενώ μια μικρότερη ομάδα σημείωσε κάποιες μικρές δυσκολίες. Ο οπτικός σχεδιασμός έτυχε θετικής υποδοχής, αν και αρκετοί συμμετέχοντες πρότειναν ότι οι εικόνες θα μπορούσαν να είναι μεγαλύτερες και πιο ελκυστικές. Η τεχνική απόδοση αξιολογήθηκε επίσης καλά, με λίγους χρήστες να αντιμετωπίσαν μόνο μικρά προβλήματα, όπως αργούς χρόνους φόρτωσης.

Τα σχόλια για το ίδιο το περιεχόμενο ήταν συντριπτικά θετικά. Η πλειοψηφία θεώρησε τις ασκήσεις ιδιαίτερα σχετικές με την ανάπτυξη του λόγου και της ομιλίας, εκτιμώντας ιδιαίτερα κατηγορίες όπως η ακουστική κατανόηση, η προφορική παραγωγή, η φωνολογική επίγνωση και η ανάπτυξη λεξιλογίου. Οι περισσότεροι χρήστες ανέφεραν ότι η πλατφόρμα παρείχε επαρκείς πόρους και ότι οι εξηγήσεις πριν από κάθε άσκηση βοήθησαν στην καθοδήγηση της χρήσης τους.

Οι προτάσεις για βελτίωση επικεντρώθηκαν στην ενίσχυση των οπτικών στοιχείων, στην προσθήκη περισσότερων ασκήσεων και στη βελτίωση των τεχνικών πτυχών. Ορισμένοι συμμετέχοντες συνέστησαν επίσης την ενσωμάτωση οπτικών οδηγιών για την άρθρωση, που να δείχνουν πώς παράγονται οι ήχοι με φυσικό τρόπο. Η ικανοποίηση με την πλατφόρμα ήταν υψηλή και οι περισσότεροι συμμετέχοντες εξέφρασαν την προθυμία τους να τη συστήσουν και να τη χρησιμοποιούν τακτικά.

ΕΜΠΟΔΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ

Το έργο SaLT αντιμετωπίζει αρκετές επίμονες πολιτικές προκλήσεις στις χώρες-εταίρους του: Αυστρία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ιταλία και Πορτογαλία, καθεμία από τις οποίες επηρεάζει την υποστήριξη που διατίθεται για παιδιά με Αναπηρία Ομιλίας, Γλώσσας και Επικοινωνίας (ΑΟΟ). Ένα σημαντικό ζήτημα είναι η απουσία ενός συνεπούς, πανεθνικού πλαισίου έγκαιρης ανίχνευσης. Ενώ μεμονωμένοι εκπαιδευτικοί ή σχολεία ενδέχεται να επιχειρήσουν άτυπες αξιολογήσεις, η έλλειψη ενός κρατικά επιβεβλημένου, τυποποιημένου συστήματος σημαίνει ότι η έγκαιρη αναγνώριση της ΑΟΟ είναι συχνά ασυνεπής και αναξιόπιστη.

Ένα άλλο σημαντικό εμπόδιο είναι ο κατακερματισμός των επαγγελματικών ρόλων και των δικτύων υποστήριξης. Οι υπηρεσίες λογοθεραπείας είναι συνήθως εξωτερικές των σχολείων, παρέχονται μέσω διαδικασιών παραπομπής που καθυστερούν την έγκαιρη παρέμβαση και περιπλέκουν τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών και υγειονομικών επαγγελματιών.

Η ανεπαρκής κατάρτιση των εκπαιδευτικών επιδεινώνει την κατάσταση. Η δομημένη εκπαίδευση SLCN δεν αποτελεί τυπικό στοιχείο της αρχικής προετοιμασίας των εκπαιδευτικών στις περισσότερες χώρες-εταίρους. Ως αποτέλεσμα, πολλοί εκπαιδευτικοί εισέρχονται στο επάγγελμα χωρίς τις απαραίτητες δεξιότητες για να αναγνωρίσουν ή να υποστηρίξουν τις γλωσσικές δυσκολίες, κάτι που είναι ιδιαίτερα προβληματικό σε γλωσσικά ποικιλόμορφες ή κοινωνικοοικονομικά μειονεκτούσες τάξεις. Η κατανομή των πόρων παρουσιάζει πρόσθετες δυσκολίες. Ακόμη και όταν υπάρχουν εθνικές στρατηγικές για SLCN, η εφαρμογή είναι άνιση, ειδικά σε αγροτικές ή υποεξυπηρετούμενες περιοχές όπου η χρηματοδότηση και το προσωπικό είναι περιορισμένα.

Επιπλέον, η ενσωμάτωση ψηφιακών εργαλείων στα εθνικά εκπαιδευτικά συστήματα παραμένει περιορισμένη. Παρόλο που οι ψηφιακοί πόροι έχουν τη δυνατότητα να υποστηρίξουν την ανάπτυξη του λόγου και της ομιλίας, η χρήση τους είναι σποραδική και στερείται συστηματικού συντονισμού. Η αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων απαιτεί ολοκληρωμένη μεταρρύθμιση πολιτικής, βελτιωμένη διατομεακή συνεργασία, καθώς και στοχευμένες επενδύσεις στην ανάπτυξη ικανοτήτων. Μόνο μέσω τέτοιων συντονισμένων προσπάθειών μπορεί η υποστήριξη των SLCN να ενσωματωθεί αποτελεσματικά στα γενικά εκπαιδευτικά συστήματα σε όλη την Ευρώπη.

ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

- **Ισπανία: Τροχός Βύθισης**

Ένα παιχνίδι φωνολογικής επίγνωσης όπου τα παιδιά χρησιμοποιούν ρόδες και μανταλάκια για να αντιστοιχίσουν ήχους με εικόνες, υποστηρίζοντας την αναγνώριση συλλαβών και τις λεπτές κινητικές δεξιότητες. Η δραστηριότητα είναι προσαρμόσιμη για διαφορετικές ηλικιακές ομάδες και επίπεδα ανάγνωσης.

- **Αυστρία: Παιχνίδι «Κατασκοπεύω»**

Ένα απλό παιχνίδι λεξιλογίου και παρατήρησης όπου τα παιδιά μαντεύουν αντικείμενα με βάση περιγραφικές ενδείξεις. Προωθεί τη χρήση περιγραφικής γλώσσας, τις δεξιότητες ακρόασης και την προσοχή στη λεπτομέρεια.

- **Ελλάδα: Ουράνιο Τόξο – Φωνολογική Παρέμβαση**

Μια δραστηριότητα βασισμένη σε παραμύθια που ενσωματώνει δραστηριότητες φωνολογικής επίγνωσης στην αφήγηση ιστοριών, όπως η αναγνώριση συλλαβών, φωνημάτων και ομοιοκαταληξιών. Υποστηρίζει τη βιωματική μάθηση και είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για μαθητές με αναγνωστικές δυσκολίες ή δυσλεξία.

- **Ιρλανδία: Επεξεργασία Γλώσσας Gestalt (GLP)**

Το GLP υποστηρίζει τα παιδιά, ειδικά τους αυτιστικούς μαθητές, που επεξεργάζονται τη γλώσσα σε τμήματα και όχι σε μεμονωμένες λέξεις. Δίνει έμφαση στην απόκτηση της φυσικής γλώσσας και προσαρμόζει τις παρεμβάσεις ομιλίας στον τρόπο με τον οποίο τα παιδιά μαθαίνουν πραγματικά τη γλώσσα.

- **Ρουμανία: Διασχολικό Κέντρο Λογοθεραπείας (CLI)**

Το CLI παρέχει δομημένη θεραπεία για παιδιά ηλικίας 4–12 ετών με διαταραχές λόγου και ομιλίας μέσω σχολικών συνεδριών. Επίσης, εμπλέκει γονείς και εκπαιδευτικούς για να διασφαλίσει τη συνεπή πρόοδο και την έγκαιρη παρέμβαση.

ΣΥΣΤΑΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

1. Ενσωμάτωση της Εκπαίδευσης στην Ομιλία και τη Γλώσσα στην Αρχική Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών

Σε όλες τις χώρες-εταίρους, υπάρχει ένα σημαντικό κενό στην προϋπηρεσιακή κατάρτιση που σχετίζεται με την πρώιμη ανάπτυξη του λόγου και της ομιλίας, ιδίως για τους πολύγλωσσους ή νευροδιαφορετικούς μαθητές. Συνιστούμε την ενσωμάτωση υποχρεωτικών ενοτήτων σχετικά με:

- Γλωσσική απόκτηση και ανάπτυξη;
- Αναγνώριση καθυστερήσεων στην ομιλία και τη γλώσσα.
- Εργασία με πολύγλωσσους μαθητές.
- Χρήση εργαλείων διαλογής και παραπομπών.

Αυτό είναι απαραίτητο τόσο για τους γενικούς εκπαιδευτικούς προσχολικής ηλικίας όσο και για τους εκπαιδευτικούς με ειδικές ανάγκες/Ειδικές Ανάγκες. Για τους εκπαιδευτικούς που εργάζονται εν ενεργεία, οι ευκαιρίες συνεχιζόμενης επαγγελματικής ανάπτυξης (CPD) θα πρέπει να περιλαμβάνουν πρακτική εκπαίδευση στη χρήση ψηφιακών εργαλείων και τη συμμετοχή των οικογενειών.

2. Επιβολή συστηματικού πρώιμου ελέγχου στην προσχολική και πρώιμη πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Ο συστηματικός γλωσσικός έλεγχος στα νηπιαγωγεία και στην πρώιμη πρωτοβάθμια εκπαίδευση εφαρμόζεται με ασυνέπεια σε όλη την Ευρώπη. Η Αυστρία προσφέρει ένα παράδειγμα καλής πρακτικής με τα BESK KOMPAKT και BESK-DaZ, τα οποία αξιολογούν τη γλωσσική ανάπτυξη τόσο για μονόγλωσσα όσο και για πολύγλωσσα παιδιά. Έτσι, τα εθνικά υπουργεία θα πρέπει:

- Ανάπτυξη ή υιοθέτηση τυποποιημένων, κατάλληλων για την ηλικία εργαλείων ελέγχου.
- Βεβαιωθείτε ότι οι προληπτικοί έλεγχοι πραγματοποιούνται σε πολλαπλά χρονικά διαστήματα πριν από την ηλικία των έξι ετών.
- Παρέχετε σαφή πρωτόκολλα παρακολούθησης και παραπομπής με βάση τα αποτελέσματα του διαλογής.

Αυτό θα πρέπει να ενσωματωθεί στην τακτική εργασία του εκπαιδευτικού προσωπικού και όχι να ανατεθεί εξ ολοκλήρου σε εξωτερικούς ειδικούς.

ΣΥΣΤΑΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

3. Διασφάλιση ισότιμης πρόσβασης σε υπηρεσίες θεραπείας, ειδικά σε αγροτικές περιοχές

Στην Ισπανία και τη Ρουμανία, επισημάνθηκαν οι μεγάλες λίστες αναμονής, η υποχρηματοδότηση και οι γεωγραφικές ανισότητες. Όπου οι δημόσιες υπηρεσίες είναι ανεπαρκείς, οι οικογένειες συχνά επωμίζονται το βάρος του ιδιωτικού κόστους. Είναι απαραίτητο να:

- Ενίσχυση της δημόσιας παροχής υπηρεσιών ομιλίας και γλώσσας·
- Επέκταση των κινητών ή απομακρυσμένων (τηλεθεραπευτικών) υπηρεσιών για τις αγροτικές περιοχές·
- Πιστοποιήστε τους ιδιωτικούς παρόχους θεραπείας για να διασφαλίσετε την ποιότητα και να προστατεύσετε τις οικογένειες.
- Τα εθνικά πλαίσια θα πρέπει να εγγυώνται ότι η θεραπεία παρέχεται με βάση την ανάγκη και όχι την γονική υπεράσπιση ή την ικανότητα πληρωμής.

4. Ενίσχυση της διατομεακής συνεργασίας μεταξύ εκπαίδευσης, υγείας και οικογενειών

Ο κατακερματισμός μεταξύ των τομέων της εκπαίδευσης και της υγείας ήταν ένα επαναλαμβανόμενο πρόβλημα. Τα παιδιά μπορεί να παρατηρούνται σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, αλλά χρειάζονται ιατρικές παραπομπές για τη διάγνωση. Οι εθνικές αρχές θα πρέπει να εξετάσουν:

- Δημιουργία τοπικών διεπαγγελματικών ομάδων που θα περιλαμβάνουν εκπαιδευτικούς, θεραπευτές, ψυχολόγους και λειτουργούς υποστήριξης οικογενειών·
- Καθιέρωση κοινών χρηματοδοτικών προγραμμάτων μεταξύ υπουργείων (υγείας και παιδείας)·
- Ανάπτυξη κοινών βάσεων δεδομένων ή συστημάτων παρακολούθησης για σχέδια έγκαιρης παρέμβασης.

ΣΥΣΤΑΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

5. Προώθηση Παιδαγωγικών Μεθόδων που Ενσωματώνουν τη Γλώσσα σε Πολύγλωσσες Τάξεις

Σε όλες τις χώρες, η πολυγλωσσία εξακολουθεί να αντιμετωπίζεται πολύ συχνά ως εμπόδιο και όχι ως πόρος. Οι εκπαιδευτικοί χρειάζονται εργαλεία για να διακρίνουν μεταξύ της πολυγλωσσικής γλωσσικής ανάπτυξης και των διαταραχών. Τα ενδιαφερόμενα μέρη θα μπορούσαν:

- Ενσωματώστε τις μητρικές γλώσσες στο πλαίσιο της τάξης.
- Αποφύγετε την υπερβολική παραπομπή πολύγλωσσων μαθητών σε λογοθεραπεία.
- Παροχή κατάρτισης εκπαιδευτικών σε πρακτικές που ανταποκρίνονται στις πολιτισμικές και γλωσσικές ανάγκες.

Το ελληνικό πρόγραμμα σπουδών για το νηπιαγωγείο και ο ισπανικός νόμος LOMLOE δίνουν έμφαση στον σεβασμό της γλωσσικής ποικιλομορφίας. Η εφαρμογή της θα πρέπει να ενισχυθεί μέσω της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών.

6. Υποστήριξη της χρήσης ψηφιακών εργαλείων για την έγκαιρη παρέμβαση

Η εφαρμογή SaLT για κινητά και το πακέτο πόρων για εκπαιδευτικούς κατέδειξαν ότι οι εκπαιδευτικοί εκτιμούν τα εύχρηστα, προσβάσιμα και οπτικά εργαλεία που υποστηρίζουν το έργο τους. Συνιστούμε στους εθνικούς εκπαιδευτικούς φορείς:

- Υιοθέτηση και τοπική προσαρμογή εργαλείων ανοιχτής πρόσβασης, όπως η εφαρμογή SaLT.
- Ενσωμάτωση ψηφιακών πόρων σε εθνικές πλατφόρμες εκπαιδευτικών.
- Προσφέρετε καθοδήγηση σχετικά με την ηθική και χωρίς αποκλεισμούς χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης και των ψηφιακών εργαλείων ελέγχου.

Τέτοια εργαλεία μπορούν να επεκτείνουν το εύρος της υποστήριξης και να μειώσουν την πίεση στους θεραπευτές, ενδυναμώνοντας τους εκπαιδευτικούς.

ΣΥΝΟΨΗ

Το έργο SaLT έχει δείξει ότι η ουσιαστική αλλαγή πολιτικής απαιτεί ευθυγράμμιση μεταξύ της κατάρτισης, των εργαλείων και της συστημικής υποδομής. Οι παραπάνω συστάσεις είναι εφικτές, βασίζονται σε στοιχεία και ανταποκρίνονται στις εθνικές πραγματικότητες σε όλη την Ευρώπη. Συνάδουν στενά με τις ευρωπαϊκές εκπαιδευτικές προτεραιότητες, όπως η Ευρωπαϊκή Εγγύηση για τα Παιδιά, η πρωτοβουλία «Διαδρομές προς την Σχολική Επιτυχία» και οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (ΣΒΑ 4).

Προχωρώντας, ενθαρρύνουμε τις εθνικές και περιφερειακές αρχές, τα ιδρύματα εκπαίδευσης εκπαιδευτικών και τους φορείς της ΕΕ να υιοθετήσουν αυτές τις συστάσεις και να τις ενσωματώσουν στα στρατηγικά τους πλαίσια για την ενταξιακή και προσχολική εκπαίδευση.

ΠΟΡΟΙ

- Υπουργείο Παιδείας της Αυστρίας – εργαλεία *BESK KOMPAKT* και *BESK-DaZ KOMPAKT*. Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://www.bmbwf.gv.at>
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2022). Μονοπάτια προς την επιτυχία στο σχολείο. Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://education.ec.europa.eu>
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2021). Ευρωπαϊκή Εγγύηση για τα Παιδιά. Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://ec.europa.eu/social/childguarantee>
- Υπουργείο Παιδείας. Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου (ΦΕΚ 6415/2023) και Κέντρα ΚΕΔΑΣΥ.
- Υπουργείο Παιδείας της Ιρλανδίας. Νόμος περί Εκπαίδευσης Ατόμων με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες (EPSEN) (2004) και Νόμος περί Αναπηρίας (2005). Διαθέσιμο μέσω: <https://ncse.ie>
- Υπουργείο Παιδείας της Ρουμανίας. Διασχολικά Κέντρα Λογοθεραπείας και Νόμος αριθ. 1/2011 για την Εθνική Εκπαίδευση.
- Ισπανικό Υπουργείο Παιδείας και Επαγγελματικής Κατάρτισης. Οργανικός Νόμος που Τροποποιεί τον LOE (LOMLOE). Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://www.educacionyfp.gob.es>
- UNESCO (2021). Ενταξιακή Προσχολική Φροντίδα και Εκπαίδευση: Παγκόσμια Έκθεση Παρακολούθησης. Παρίσι: UNESCO. Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://unesdoc.unesco.org>